

Nové myšlení na "staré" universitě

Petr Parma

Úvodní sdělení k dílně Universitní učitelé - dobří nebo špatní studenti?

1. Mohou nové myšlenky zprostředkovávat vysokoškolští učitelé se "starým" myšlením?
2. Jak zajistit, aby se studenti s novými přístupy nejen "potkali", ale mohli je i zažít?

1. Efektivita vzdělávacího procesu

1.1. Tradiční pojetí

- kvalitní znalost vzdělávací látky pedagogem
- kvalitní dovednost intervenčních vzdělávacích postupů
- akceptace pedagoga a vzdělávací látky studentem
- schopnost studenta přijímat intervence (inteligence, motivace, poslušnost)

1.2. Moderní pojetí navíc k 1.1.

- kvalitní znalost praktických souvislostí vzdělávací látky pedagogem
- kvalitní dovednost interaktivních vzdělávacích postupů, charisma
- schopnost studenta spolupracovat v pedagogem daném rámci (učící se aktivita, ochota konverzovat o stanovené látce)

1.3. Systemické (konstruktivistické) pojetí navíc k 1.1. a 1.2.

- znalost životních souvislostí vzdělávací látky, důvěra v její smysl a užitečnost pro studenty
- schopnost vnímat lidi jako kompetentní systémy, vyjednávat, nabízet, „prodávat“ vzdělávací látku jako zboží, vstupovat do plnoprávných vztahů se studenty, provokovat, stavět se do pro studenty nezvyklé pozice, kterou jsou nuceni nově interpretovat apod.
- schopnost studenta být kompetentní ve vztahu k sobě a v mezilidských vztazích obecně, zájem o partnerský dialog s pedagogem, náročnost k sobě, druhým i pedagogovi...

2. Zajištění efektivního vzdělávacího procesu

2.1. Příprava pedagogů

Doplnění netradičních přístupů ke vzdělávání

- vzdělávání v progresivních pedagogických, psychologických a psychosociálních přístupech (východiska waldsdorfská, neokomeniologická apod., na člověka orientovaná psychologie, humanistické přístupy apod., psychosociální a sociologické pohledy na člověka, skupinu, společnost)
- trénink v interaktivních metodách a postupech (facilitace, delegování, zpřomocňování, skupinové metody práce apod.)
- zavedení kontinuálního vzdělávání pedagogů (individuální rozvojové plány, systém akreditací, bálintovské a diskusní skupiny apod.)

Doplnění systemických přístupů ve vzdělávání

- základy teoretických východisek (konstruktivismus, teorie autopoiesy, komunikační teorie, teorie systémů, kybernetika 2. řádu, teorie chaosu apod.)
- vlastních systemických teorií (teorie pomáhání, sebereflexe, systemický model problému, typologie otázek apod.)
- metodiky systemické didaktiky (vzdělávání jako dialog, vzdělávání jako forma sebevzdělávání pedagoga, postupy naladování se na lidské systémy studentů, způsoby provokace a neinstruktivní intervence, zkompetentňující techniky apod.)